

Dokumenttyp Reglemente	Ansvarig verksamhet Planering- och ekonomiavdelningen	Version 3	Antal sidor 6
Dokumentägare Marcus Brolinson Finanschef	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2024-06-19	Giltig t.o.m. Tillsvidare

Reglemente för god ekonomisk hushållning, resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Gäller för: Region Värmland och ersätter Reglemente för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR), RS/212499 från 2021.

Utgångspunkt/Bakgrund

I enlighet med kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer inom ekonomi och verksamhet. Enligt kommunallagen är det fullmäktige som ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I kommunallagens regler för det så kallade balanskravet anges hur ett ekonomiskt resultat ska beräknas och regleras vid ekonomiskt underskott. Enligt kommunallagen finns en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatreserv (RER) från och med årsbokslut och årsredovisning 2024. Fram till och med bokslut och årsredovisning 2023 fanns möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Reserverna kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättningar att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Om kommunen eller regionen har en resultatutjämningsreserv och/eller resultatreserv, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av dem.

I och med ny lagstiftning om god ekonomisk hushållning som trädde i kraft den 1 januari 2024 kommer resultatutjämningsreserven att avvecklas. Möjlighet att nyttja resultatutjämningsreserven finns till och med år 2033. Inga nya medel kan reserveras till resultatutjämningsreserven.

Inledning

Region Värmland är en stark aktör med egen beskattningsrätt och ett tydligt ansvar för regional utveckling, kollektivtrafik, hälso- och sjukvård och tandvård. En attraktiv region med god utveckling och tillväxt skapas genom nära samverkan med primärkommunerna, näringslivet, universitet, angränsande regioner, statliga myndigheter och organisationer verksamma inom regionen. Regional utveckling innebär hållbar tillväxt och en positiv utveckling inom områden som påverkar vår livskvalitet. Det finns ett starkt samband mellan regionens utveckling och individens hälsa och välmående. Ett livskraftigt näringsliv, en väl fungerande hälso- och sjukvård, en god arbetsmarknad, bra utbildningsmöjligheter, tillgänglig kollektivtrafik och ett rikt kulturutbud är exempel på viktiga förutsättningar för att människor ska trivas i Värmland och vilja bo och verka här.

God ekonomisk hushållning

God hushållning är en förutsättning för att även i framtiden kunna ge invånarna i regionen en god hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik samt regional utveckling. God ekonomisk hushållning innebär att såväl regionens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det krävs även rättvisande och tillförlitlig redovisning och uppföljning som ger information om avvikelser gentemot målen. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Regionfullmäktige fastställer årligen en regionplan med budget. Fullmäktige fastställer även flerårsplan. I dessa planer ska det framgå vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål som anses viktigast för att bidra till god ekonomisk hushållning under planperioden. Uppföljningen av måluppfyllelsen sker i regionfullmäktiges mätplan.

För att nå god ekonomisk hushållning krävs acceptans och respekt för både verksamhet och finansiella målsättningar. För att bedöma om Region Värmland uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning måste årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande måluppfyllelse. Bedömningen redovisas i årsredovisningen.

Finansiella mål

För att klara av välfärdsuppdraget och samtidigt uppnå god ekonomisk hushållning måste regionens ekonomiska planering utgå från de förhållanden som bedöms gälla för Region Värmland vad gäller t.ex. befolkningsutveckling, demografi, framtida satsningar och investeringsbehov.

Ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk hushållning att det ekonomiska resultatet måste vara större än vad som enbart krävs enligt lag. Det så kallade balanskravet innebär att om balanskravsresultatet för ett räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Detta innebär att regionen redan enligt lag har krav på att årets resultat ska vara positivt.

Eftersom regionen i nuläget dessutom lånar för att klara finansieringen av investeringarna innebär varje försämring av resultatet att ytterligare lån behövs. För att klara kommande investeringar, återbetala lån, klara av pensionsåtaganden och inte skjuta kostnader till kommande generationer måste budgeterade resultat uppnås. En effektiv finansförvaltning bidrar till möjligheten att nå god ekonomisk hushållning.

Utöver detta krävs resursutrymme för att klara morgondagens utmaningar, framtida förändringsarbete samt olika projekt och satsningar. God ekonomisk hushållning förutsätter en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling som ger handlingsberedskap inför framtiden. I en verksamhet som Region Värmlands kan det vara svårt att prioritera inom den ekonomiska ramen. Görs inte prioriteringarna blir svårigheterna att balansera verksamhet och ekonomi ännu större i framtiden.

Kort sikt

Det finansiella målet på kort sikt är att Region Värmland ska ha en god handlingsberedskap. Med god handlingsberedskap kan regionen på ett bra sätt möta konjunktursvängningar med förändrade skatteintäkter och fortfarande klara av sina åtaganden och planerade investeringar. En god handlingsberedskap indikeras bland annat av att nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag ligger på 98 procent. Den exakta andelen beslutas av regionfullmäktige i den årliga regionplanen. Andra indikatorer som är lämpliga rör likviditet och att avsätta medel till pensioner.

Lång sikt

Det finansiella målet på lång sikt är för Region Värmland en långsiktigt stark ekonomi. Med en långsiktigt stark ekonomi ges handlingsberedskap för att klara morgondagens utmaningar med både framtida befolkningsutveckling, demografi, förändrad försörjningskvot, framtida förändringsarbeten samt olika projekt och satsningar. En långsiktigt stark ekonomi indikeras bland annat av att årets resultat i regionen uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag sett över en längre tidsperiod. Andra indikatorer som är lämpliga rör självfinansieringsgrad för investeringar och soliditet.

Verksamhetsmässiga mål

Region Värmlands verksamhetsmässiga mål ska utgå ifrån regionens vision, värdegrund samt effekt- och resultatmålen. I region- och flerårsplanerna som fastställs av fullmäktige ska det framgå vilka verksamhetsmässiga mål som anses viktigast för att bidra till en god ekonomisk hushållning för regionen under planperioden. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna.

Satsningar över budget

Nämnd som ser ett behov av återställning eller omställning, som inte ryms inom beslutad budgetram, tar fram förslag på åtgärder de vill prioritera. Åtgärderna som verksamheten föreslår ska vara tidsbegränsade och kostnadsberäknade, ingen budgetväxling sker. Vid årsbokslutet balanseras regionens samlade överdrag av kostnader mot de avsatta medlen i resultatutjämningsreserven (så länge det finns sparade medel kvar kan resultatutjämningsreserven nyttjas till och med år 2033) och/eller resultatreserven.

Fullmäktige delegerar till regionstyrelsen att besluta vilka föreslagna åtgärder, utöver budget, som ska genomföras. Uppföljning av beslutade åtgärder ska ske i ordinarie rapportering till regionfullmäktige, regionstyrelse och nämnd.

De beslutade åtgärderna ska syfta till att på sikt minska kostnaderna eller kostnadsutvecklingen för regionen samt bidra till effektmålen som regionfullmäktige beslutat om. Annan finansiering av den föreslagna åtgärden är prövad av nämnd innan ärendet går till regionstyrelsen.

Hantering av resultatutjämningsreserv (RUR) och resultatreserv (RER)

Regionfullmäktige fastställer i samband med årsbokslut om reservering till resultatreserven ska ske och vilket belopp som ska avsättas.

I årsbokslut och årsredovisning 2023 var sista gången som möjlighet fanns att reservera medel till resultatutjämningsreserven. I och med ny lagstiftning om god ekonomisk hushållning som trädde i kraft den 1 januari 2024 finns inte möjligheten att reservera ytterligare medel till resultatutjämningsreserven.

Disponering av resultatutjämningsreserv

I och med ny lagstiftning om god ekonomisk hushållning som trädde i kraft den 1 januari 2024 kommer resultatutjämningsreserven att avvecklas. Möjlighet att nyttja resultatutjämningsreserven finns till och med år 2033.

Medel från resultatutjämningsreserven får enligt lagstiftningen användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från resultatutjämningsreserven endast får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur.

Uttag ur regionens resultatutjämningsreserv kan göras då regionfullmäktige bedömer det lämpligt att utnyttja de avsatta medlen, till exempel vid betydande intäktsminskning eller då behov av återställning eller omställning uppstått som medfört ett negativt balanskravsresultat.

En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen.

Två kriterier ska vara uppfyllda:

1. regionfullmäktige bedömer det lämpligt att utnyttja de avsatta medlen och
2. balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).

Båda kraven behöver var uppfyllda för att kunna disponera medlen.

Reservering till resultatreserv

Regionfullmäktige fastställer i samband med årsbokslutet om reservering till resultatreserv ska ske och vilket belopp som ska avsättas. Reservering till resultatreserven får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

- en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning eller
- två procent av summan av skatteintäkter sam generella statsbidrag och utjämning, om en kommun eller region har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser.

Reserverade medel för resultatreserven redovisas som en varav-post under det egna kapitalet i balansräkningen.

Reservering till resultatreserven kan göras, om resultatreserven efter reserveringen, uppgår till ett belopp som motsvarar högst 5 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

Disponering av resultatreserv

Medel från resultatreserven får enligt lagstiftaren användas för att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning. Resultatreserven kan även användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning.

Uttag ur regionens resultatreserv kan göras då regionfullmäktige bedömer det lämpligt att nyttja de avsatta medlen, till exempel vid betydande intäktsminskning eller då behov av återställning eller omställning uppstått som medför ett negativ balanskravsresultat.

En annan förutsättning är att medlen från resultatreserven ska täcka negativt resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl budgeten som i årsredovisningen.

Två kriterier ska vara uppfyllda:

1. regionfullmäktige bedömer det lämpligt att utnyttja de avsatta medlen och
2. balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).

Båda kraven behöver vara uppfyllda för att kunna disponera medlen.

Vid disponering av medel från resultatreserven ska det i förvaltningsberättelsen framgå till vad och varför medlen har använts.

Redovisning av resultatutjämningsreserv, resultatreserv och balanskravet

I dokumenten för budget och flerårsplan, delårsrapporter och årsredovisning ska särskild balanskravsutredning inklusive resultatutjämningsreserv och/eller resultatreserv upprättas. Där ska det framgå hur resultatreserven beräknas och beslutas användas samt vilket belopp som kan vara föremål för återställning. Resultatreserven är ingen intäktspost utan framgår enbart i anslutning till den balanskravsutredning som upprättas i anslutning till delårsrapporter och årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning ska reservering till och användning av resultatreserven redovisas i balanskravsutredningen. Om regionen har en resultatutjämningsreserv ska balanskravsutredningen även innehålla rader för denna.

Uppställningen av eget kapital i balansräkningen ska innehålla en varav rad där resultatreserven framgår. Om regionen har en resultatutjämningsreserv ska uppställningen kompletteras med "varav resultatutjämningsreserv".

Uppställning i balansräkningen:

- I. *Eget kapital vid årets början*
varav resultatreserv
- II. *Årets resultat*
- III. *Eget kapital vid årets slut*
varav resultatreserv

Dokumentet är utarbetat av: Marcus Brolinson och Danijela Rendic